

કવી અને શીલકુશી

ખડિયલમ,

ગ્લોબ સીનેમા સેન્ટ્રલ રોડ-મુંબઈ.

ફીલ્મ માન અધી આનો.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

9/2/20

संवाली

92-286

कॉपीराइट संग्रह

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

卐卐卐卐卐卐卐

નામની બે ભાગની ડામેડી પણ મંગાવી છે જરૂર મેળે

ગ્લોબલ સીનેમા સેન્ટર ટ્રસ્ટ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

નામની બે ભાગની ડામેડી પણ મંગાવી છે જરૂર પોલે

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨ ૨૪૭ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ડૉ. ર. ધોધાન

વિષય ૬-૨

ઉમર ખૈયામ

જિન

ઇબ્રાહીમ

ધરાનના શહેર નૈશાપૂરના જગપ્રધિ કવિ

ખૈયામની ટુક ઓળખ.

ઉમર નામ અને ખય્યામ અટક છે ઉપનામ પણ એજ છે ઉમર જ્યારે શાળામાં શીખતો હતો તો બીજા બે જવાન્યાઓ તેની સાથે હતા આ ત્રણેનો પ્રેમ એટલો વધ્યો કે, આપસમાં ઓઠરાગ કર્યો કે, અમારામાંથી જે પશુ કોઈ મોટી પદવી મેળવશે, તે બીજા બન્ને સાથીઓને પશુ પોતાનો ભાગીદાર કરી લેશે ખબર કોને હતી કે, આ શાળાના ઓઠરાઓ દુનીયાનો ઇતિહાસ બદલી દેશે. આ ઓઠરાઓ ખય્યામ, નિઝામુલમુલ્ક અને હસન હતા (સેરેલ અજમ પાનુ ૨૨૯)

ઉમર ખૈયામ ધરાનના પ્રસિદ્ધ શહેર નૈશાપૂરમાં પેદા થયેલો હતો. તેનો પિતા એક મરીખ તથા બનાવનાર હતો ખૈયામની હુસન અને

એશીયા ક્ષેત્રા મુકેષ અને અમેરિકાએ વધારે ઘટ્ટ શુભ છે તેનું કાવ્ય પુસ્તક રૂપાંતરિત અધ્યયન તરીકે જાણીતું છે । જેમાં સુપ્રીમીઝમથી ભરપૂર ચોપાઇઓ છે । સહીષ્ણુ પહેલા અધ્યામની યુરોપમાં યોગ્ય આપનાર ફિટઝ જેરલ્ડ નામનો વિદ્વાન હતો જેણે અધ્યામની ગણતરીની રૂપાંતરિત આપનાર પ્રગટ કર્યું આ આપનાર પ્રગટ ચતાજ યુરોપના એક છેડાથી બીજા છેડા સુધી ગ્રેમની એક અગ્નિ ભડકી ઉઠી અનેપછી તો સેકડો નહીં પરંતુ હજારો વિદ્વાનો રૂપાંતરિત આપનાર કરવા બહાર પડ્યા આજે તો યુરોપ અને અમેરિકાની હાલત એ સ્થિતિ છે કે, જાણે દરેકને અધ્યામના નમનુ લેલુ લાગ્યું હોય એવું લાગે છે ।

અધ્યામે જો કે, એક કવિ તરીકે જગત પ્રસિધ્ધતા મેળવી છે પણ કાવ્ય તો, તે કંઈતો મોજના ખાતર લખેલો હતો । અધ્યામ એક અર્થ જ્ઞાત્રી હતો, એક ધર્મશાસ્ત્રી હતો એક વર્કશાસ્ત્રી હતો, એક જ્યોતિષિ હતો, એક ખગોળ વેત્તા હતો, અને એક મહાન સુપ્રી હતો । અધ્યામની આ સમગ્ર વિષયઓમાં પ્રવીણ હોવાના સળભેજ તેને હકીમનો ખિતાબ મળ્યો હતો । એટલે તે હકીમ ઉમર અધ્યામના નામે જાણીતો હતો । અધ્યામની વિદ્વાનતાને કંઈ આ ઉપરથી ખિયાલ આવી શકે છે કે, તે પ્રસિદ્ધ ઇસ્લામી ધર્મશાસ્ત્રી ઇમામ ગઝઝાલીની સાથે શાસ્ત્રાર્થ સરવામાં ઉતરી પડ્યો હતો । કેટલાક લખનારાઓ જણાવે છે કે, ખુદ ઉમર અધ્યામ ઇમામનો દગ્ગજો ધરાવતો હતો તેનું પચામ તેના મરણના સેકડો વરસ પછી ફ્રાન્સના મુખ્ય શહેર પેરિસ ખાતે છપાઇને પ્રગટ થઇ ગયું છે ।

આ પ્રસિદ્ધ અને લાયક નરની આપણા હિન્દુસ્તાનમાં જેવી જોઇએ તેવી કંઈતો શુભવામાં આવી નથી અને મુખ્ય કરીને ગુર્જર ભાષા જાણનારાઓ તો આ મહાન કવિ વિશે ધણુ જ થોડું જાણે છે । પણ આ ઠેકાણે અમે ઉમર અધ્યામનું વૃતાંત લખવા માગતા નથી તે કામ બીજાએ નું છે અમને તો કેવળ આ મહાન ઇસ્લામી વિદ્વાનની દ્રષ્ટિ યોગ્ય આપવાની હતી તે પછી તે કલ્પિત કથાનો ખુલાસો લખવાનો છે જે જોવા તમે આજે પધાર્યા છો ।

મકરણ પહેલું !

પ્રેમખાણ !

પહેલા નેસાપુરના મહાન વિદ્વાન ઇમામ મુવફફની પુત્રી શીરીન પોતાના પિતાના બગીચામાં જોવામાં આવે છે ।

ઇમામ સાહેબ પોતાના બે ચેલાઓને લઇને તેમને શીખવી રહ્યા છે આ બે ચેલાઓના નામ નિઝામુદ્દક તૂસી અને હસન બિન સમ્યાહ છે । ઉમર અધ્યામના સંબંધમાં પૂછતા તેમને એવો જવાબ મળે છે કે, તે એક છદ્દ માણસ છે કેટલે પીડામાં પડ્યો હતો પણ અધ્યામ તો પોતાના ગુરૂના બગીચામાં છે અને તેમની સુદર છોકરીપણ આશક થઇ ગયો છે । પણ છોકરી જો કે અધ્યામને એક નહાસી જાય છે છતાં પ્રેમનો ખાણ તેને પણ લાગી જાય છે —

નાલે ચહા હો લબપે, વહા આહ બારબાર,
અખમી હો અપના દિલ તો હો સીના વહા ફિઆર,
કાબુ હમે ન દિલપે ન ઉનકા હો ઇખત્યાર
ઉલફતકા જબ મજા હયકે, દોનો હો બેકરાર,
દોનો તરફ હો આગ બરાબર લાગી હુઇ !

અધ્યામ બાગમાંથી જાની ગુરૂની પાસે આવીને બેસે છે શીરીન અરકામાંથી અધ્યામની ઉપર કુલ મારે છે અધ્યામના હાથમાંથી ચોપડી ચડી જાય છે અને તે પ્રેમ-પત્રીકા લખી છોકરીને આપી દે છે :

દેખે તો કીચ નરાહ ઉન્હે હોતા નહી અસર,
લો આવ નામા લીખતે હય ખુનેબરસે હમ !

હસન, નિકામ અને અધ્યામ ત્રણે બણીને બહાર નીકળે છે
શીરીન આગમા બધ પત્રીકા વાંચે છે અધ્યામ પોતાના ઘેર જાય
છે ખુબ ચીત લગાડીને બણે છે કે ઇમામ પોતાની છોકરી આપી દે
તે આપડાને શુ ખબર કે, શાહજાદો તેની ઉપર તેની તારીફ સાબળી
આશ્ચર્ય પડી ગયો છે

પ્રકરણ બીજું

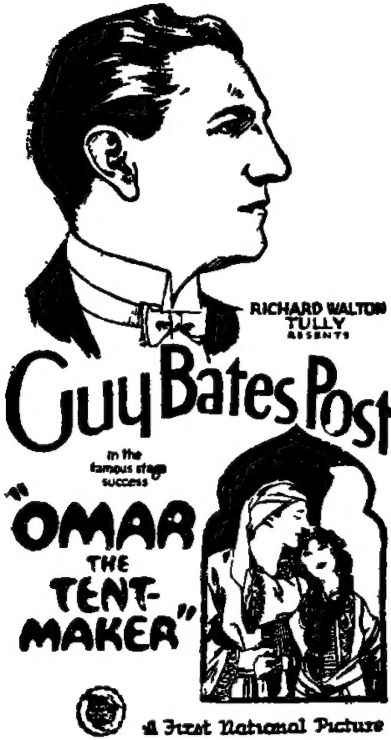
અધ્યામનું પચાગ.

અધ્યામને આપ એક તથુ બનાવનાર છે, અધ્યામ ત્રણી મહે-
નતે તમ્બાગ કરેલું પચાગ પોતાના પીતાને દેખાડે છે પણ તે
ખુશ થવાના અલ્લામા નારાઝ થાય એ કે, આ તે કેવળ અધર્મી પાણુ છે

અધ્યામ ઘેરથી નીકળી પ્રીયાને મળવા માટે બગીચામા જાય છે
ત્યા તેણી તેને કહે છે કે, શાહજાદાએ મારી માગણી કરી છે.

“તેની પામે તો” અધ્યામ કહે છે “ત્રણ પગલેતરો અને સંખ્યાબધ
દાસીઓ છે’ અધ્યામ એવો તો પોતાની માથુક સાથે વાતોમા લીન
થાય છે કે, તેનો પત્ર નીચે લટકી તેના ગુરને લાગે છે, તેઓ ઉપર
જુએ છે પણ છોકરી નહાસી જાય છે અને તેઓ એમ સમજે છે કે
અધ્યામ તેમના બગીચામા ખરાબ ચાલતી છોકરીઓને લાવે છે તેઓ
તેની ઉપર સખ્ત નારાઝ થાય છે

અધ્યામ પોતાના ગુરને ખુશ કરવા માટે પોતાનું તૈયાર કરેલું
પચાગ તેમને દેખાડે છે પણ તેઓ તે જોઈ ખુશ થવાના અલ્લામા સખ્ત

નારાજ ચાય છે, અને પચાગ ફાડીને
ફેંકી દે છે અને ફત્તવા આપે છે કે,
“તું દોળખમા જશે”

અધ્યામ તે કટકાઓ ઉઠાવી લે
છે અને બહાર આવે છે અને
પૂછે છે કે તું કોની ઉપર આશક
છે અધ્યામ કંઈ દાદ આપતો નથી !
તેઓ જાને એક કાવાખાનામા થેસે
છે ત્યાં એક ખીજને દરેક વચન
આપે છે કે, અમાગમાથી કોઇ
મોટે દરજ્જે પહોંચે તો, તે
ખીજ મનને પણ પોતાનો ભાવ્યો
બનાવી લેશે અધા કબુલ કરે છે

“પણ” અધ્યામ કહે છે કે
‘મારે મોટે તો દોળખ છે તે
જાણો છો ?’

તે તરફ શીરીનને જોવા માટે બાદશાહજાદાનો કાસીદ ભેટ સોગાત
બધને મોકલી ધામધુમ સાથે ઇમામના ઘર પર આવ્યો છે શાહી દાસીઓ
ધરમા જઇ શીરીનને માગાનો હાર પહેગવે છે તે માફ ના પાડે છે
અને હાર તોડીને ફેંકી દે છે !

કાસીદ ચીરડાઇને ઇમામની પાસે આવે છે અને છોકરીએ કાલ
સહવાર સુધી હા કહેવીજ જોઇ એમ કહી ચાલી જાય છે !

પ્રકરણ ત્રીજું.

છુપાઇને લગ્ન.

દુમામ માહેજ હવે પોતાની બેટી પાસે આવે છે અને તેણીને શાહજાદાને કબૂલ કરવા માટે સમજાવે છે છોકરી તો ધન્કારજ કરે છે

ગત થઇ ગઇ છે ! ખમયામ છુપાઇને ધમામના મગીયામા દાખલ થાય છે શીરીન તો તેની વાજ જોયા કરે છે —

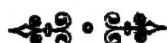
ઇસ તરહ દિલકો શબે હિજ-રમે બહલાતે હય,
દેખ ! ગલરા નહિ, વો' આતે હય વો આતે હય !

ખન્નેનો મેળાપ થાય છે ! તેઓ બન્ને એક કાઝી પાસે જઇ છુપી રીતે લગ્ન કરી લે છે ! ખમયામ તેણીને માગમા પહોચાડી ઘરે જાય છે !

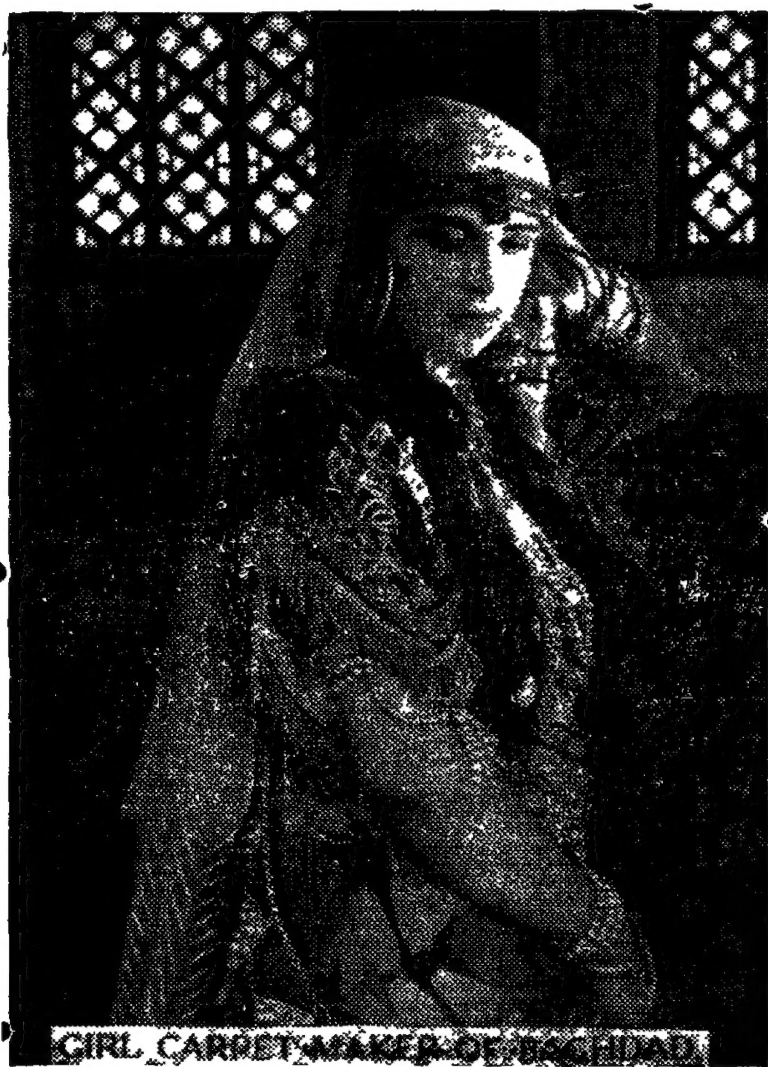
સહવાગ થાય છે રીઝીનને ઝબગરતી પકડીને લઇ જવામા આવે છે તેણી હલે છે કે હુ ખ-યામની છુ પછ કોણ સાબળે છે ખમયામ વિરૂધ અધર્મીપણાના ફતવો આપવામા આવે છે તેના ઘેર ઉમર હુમ્લો લઇ જવામા આવે છે તેનું ઘર લુટવામા આવે છે તેના મુલકો ફાડી નાખવામા આવે છે —

“યા અલ્લાહ ! તારા નામે આ સીતમ’

ઉમર એક આહ ખેચીને કહે છે !

ઈરાનના મહાન શાયર ઉમર ખૈયામ

ની વફાદાર માણક

પ્રકરણ ચોથું.

શીરીનની પુત્રી ! ! !

શીરીન શાહઝાદા “નુહ”ના મહેલમાં લાવવામાં આવે છે તેની સાથે તેણીની વફાદાર દાસી પણ છે. શાહઝાદો તેણીની પાસે આવે છે અને તેને જોઈને ધ્રોણ ખુશ થાય છે પણ શીરીન તેના તગ્મથી મોઢું ફેરવી લે છે અને ધન્કાગ કરે છે જ્યારે તે જખરજતી ડગવા ચાહે છે તો શીરીન તેના કાલાવાલા, કરે છે.

મારો પિતા તમારો વફાદાર છે. શીરીન કહે છે “મને છોડી દો નામદાર !” હે દયાના ઝરા મારી ઉપગ દયા કર તમે નામદાર પાસે માગ કરતા એ ખુબ સુગત સીઓ છે ત્યારે ઉમરને એકનીજ જરૂર છે અને તે હુ છુ

“એને લઇ જઈને કેદ કરો” શાહઝાદો હુકમ આપે છે આ હુકમ મળતા ખાજેસરા તેણીને કેદમાં પુરે છે શીરીનની વફાદાર દાસી તેણીની પાસે છે શાહઝાદો એક આરામમાં શીરીનને ભુલી જાય છે

શીરીન જેલમાં જ એક છોકરીની મા થાય છે આ વાત કયા સુધી સુધી રહેવાની હતી આખરે બેદ ખુલી જાય છે

‘હવે’ શાહઝાદો આ જોઈને ચીરડાઈને કહે છે ‘હવે હુ તારા ધન્કાનો સખળ સમજ્યો’—તેની સાથેજ તે એવો હુકમ આપે છે કે, બન્ને મા ફીકરીઓને એક ગુનપાટમાં સીવી પહોડ પરથી સમુદ્રમાં નાખી દેયો.

શીરીન પોતાની છોકરીને જેને હવે પછી આપણે નાની સીરી-
નના નામે ઓળખીશું યુક્તિ કરીને જેલથી નહસાડી દે છે તેની દાસી
નાની શીરીનને કાઢી લઈ જાય છે નાની શીરીન નેસાપુર ખાતે પોતાના
પિતા અધ્યામની પાસે પહોંચ્યાડવામાં આવે છે જે તેણીને જેમ તેણીની
માને યાદ કરી બેઠેલ વિલાપ કરે છે -

થઈ હાલત છુરી મારી ! સનમ તારી બુદ્ધાઈમાં !
જિગરપર ઝખમ છે કારી ! સનમ તારી બુદ્ધાઈમાં !
મને કોણ આપશે યારી ! સનમ તારી બુદ્ધાઈમાં !
કરે સુજ કોણ દિલ્લહારી ! સનમ તારી બુદ્ધાઈમાં !
નતો સુખ છે કોઈ વાતે, નતો નિદ્રા કોઈ રાતે
સદા આખોને બેઠારી ! સનમ તારી બુદ્ધાઈમાં !

પ્રકરણ પાંચમું.

શીરીનનું બચી જવું

નિઝામુલ્લમુલક અને હસન !

ખા. જેસરા શીરીનને ગુનપાટમાં બાંધીને જમ બહાર લાવે છે
પણ શીરીનને તે વેચવા માટે બચાવી લે છે અને તેના
બદલામાં ગુણપાટમાં કંઈ જોઈને લઈને એક પહાડની ઉપરથી સમુદ્રમાં નાંખે
છે શાહબદો અને અનાનખાનાની બાતુએ તમાસો બુઝે પણ જેને બુદ્ધા
રાખે તેને કોણ યામે !

در کبریا خوش کرد است می
 خود را برانده ز سر کردنی
 واجب که
 بود و زمر کذم ناپی
 ادنی که دی رگو نسی مانی
 و انکه من و نوشنه دورانی
 پیشه بود آن نه در پیشه
 برزاک برتایت از می
 فی خوشن بهر مغل و بر اینچی

નાની શીરીન ૧૭ વરસની જવાન
ચર્મ જણે નરી એની મા' નિઝામુલ
મુલક ધરાનતો વણર ચર્મ જય, છે
અને સંધજો કારોઆગ તેના હાથમા
આવે છે હવે તેને પોતાના વચન
યાદ આવે છે અને સહી પહેલા તે
હસનને શોધી લાવવા માટે માણસોને
મોકલે છે પણ હસન તો લુટારાઓ-
નો સરદાર ચર્મ ગયો છે । જારીદ
આવીને હસનને વણ નિઝામુલ-
મુલકનો પત્ર પહોંચાડ્યો છે હસન
જવા માટે તૈયાર છે ।

ખૈયામ તો તો, પ્રમાણે ગમગીન જીવન વ્યાખ્યાનો અથવા ઉપ
દેશ આપવામા પમાર કરે છે અહીં નાની શીરીન ઉપર ખાધવામનો
ગુલામ મહરસ જેને તેણી પોતાનો બાધ સમજે છે આરાક થઈ ગય છે

“તમે મારા બાધ નથી” નાની શીરીન પૂછે છે

“નથી હું તારો બાધ” મહરસ કહે છે, ‘કે, નથી ઉમર તારો
ખાપ’

ત્યા હસન નાનકામુલમુલક પાસે ગય છે જે તેને મોટા હરખ
સાથે મળે છે અને તેને નેસાપુગનો ગવગનગ ખનાવી દે છે

પ્રકરણ ૭ મું

મોહટી શીરીન ખાતરચન તરીકે

કોઈ રહતા નહીં ચકસા, ! કલી કુચ્છ હય ! કલી કુચ્છ હય !
કલી ખદા કલી ગિરયા ! કલી કુચ્છ હય ! કલી કુચ્છ હય !
કલી તો તખ્તે શાહી હય, કલી બિલકુલ તબાહી હય !
ચેહી હય હાલતે ઇન્સા ! કલી કુચ્છ હય, કલી કુચ્છ હય !
કહી શાહી, કહી, માતમ ! કોઈ ખુશરમ, કોઈ ખુશગમ,
ચુહી હય ગરદિશે હવરા ! કલી કુચ્છ હય ! કલી કુચ્છ હય !
કિસીકી હય કહી શાહી ! કહી હોતી હય ખરબાદી !
કોઈ શાહા, કોઈ નાલા કલી કુચ્છ હય, કલી કુચ્છ હય !

કિસીને લેદ કુદરતકા, ન પાયા હય, ન પાએગા,
કલી ઝાહેર, કલી પિન્કા ! કલી કુચ્છ હય ! કલી કુચ્છ હય !

હસનની છુટફાટ તે આલુજ છે બગદાદીશો (ગુલામીનો વેપાર ચલાવનારાઓ) કાલીને મોટી શીરીનનેવેચી નાખે છે હસનના માણસો તેણીને ખરીદી લે છે અને તેણીને બગરચી ખાનામાં દાસી તરીકે મોકલી દે છે । એ પણ દુન્યાની ચઢતી પડતીના ચમત્કાર ! એક પ્રમામ, એક વિદવાનની છોકરી । એક દાસી એક બમચન તરીકે કામ કરે છે ।

એટલામાં હસનની પાસે એક જવાન પકડાઇને આવે છે તે ખુબ-સુરત મજબુત બાધાનો અને દેખાવડો હોય છે તેને જોઇને રહે છે કે આ એક બહાદુર અને મજબુત જવાન છે આપણને ધણો ઉપયોગી થઇ પડશે એટલું કહી તે પોતાના ટોળામાં તેને મોકલી આપે છે.

તે જવાન બગરચી ખાનામાં આવે છે ત્યાં મોટી શીરીન સાથે તેનો મેળાપ થાય છે

હસન ગવરનર થઇને હવે લોકો પર વધારે જીલમ કરવા લાગે છે અને તેની હિમ્મત ધણી વધી જાય છે

ખમયામ પણ એજ શહેરમાં પોતાની માથુકના ગમમાં આગળ જણાવવામાં આવ્યું તેમ વિલાપ કરે છે એક દિન પેસો જવાન્યો હસનના માણસોને છુટ ફાટ કરતા જુએ છે તે તેથી સખત નારાઝ થાય છે અને કહે છે કે “ગવરનર થઇ એવા કામો અને છુટફાટ ? તે ત્યાંથી કટાળીને નહાસે છે હસન જુએ છે અને પોતાના માણસોને કુકમ આપે છે કે, એને પકડીને લાવો નહી-તર તમારા ડોકા ઉરાડી દેવામાં આવશે કેમકે આ જવાન આપણો લેદ જાણે છે

પેલા જવાનીઆની પુઠે હવે હમનના માથુસો લાગે છે તે નહાસે છે પણ તેને એક તીર લાગે છે તે એક ઉગ્રી ટેકરી ઉપરથી એક બગીચામાં આવીને પડે છે આ બહ્યામનો બગીચો છે

નાની શીરીન પોતાના બાગમાં ફરી રહી છે એટલામાં આ લાયલ જવનીઆ તેની સામે આવીને પડે છે છોકરીને તેની ઉપર દયા આવે છે અને તેના વા ધોય છે અને તે હુશીયાર થાય છે એક ગુલામ આ બધી વાતો જોય છે અને ઉમરને જાણને ખબર કરે છે ઉમર આવીને પેલા જવાનીઆના સબધમાં પુછપરછ કરે છે પહેલા તો જરા પોતાની છોકરી પર નારાજ થાય છે પણ પાછળથી પેલા જવાનીઆ ઉપર દયા લાવી કે છ કહેતો નથી

પ્રકરણ ૭ મુ

બૈયામ કેદમાં

ઉમર બયામને કંઈ કામજ નથી તે વખતનો મોટો ભાગ પોતાની વહાલી પ્રિયાની ચાદમાજ પસાર કરે છે —

કહે હમ તુજસે કયા હમદમ, જો આફત હય મોહબ્બતમે !
 ખુસીબત હય મોહબ્બતમે, ખુસીબત હય મોહબ્બતમે !
 ન ધ્યાન ઈજતકા રહતા હય, ન બાકી નામકી ખાહેશ !
 વો' ઈજતસેલી બદકર હય, જો ઝિલ્લત હય મોહબ્બતમે !
 ફકત ઉશશાક કે દિલસે, મોહબ્બત કે મજે પૂછો !
 ઉન્હે હરએક દુ ખ જોર દઈ રાહત હય મોહબ્બતમે !

રડવા અને વિલાપ કરવાથી અધ્યામને કહી કહી દુરસત મળે છે, તેા, લોકોની સામે જાહેર કંઈ ઉપદેશ આપે છે. તેના ખુદ્દા વિચારે! સાકડા મનના કહેવાતા ધર્મશાસ્ત્રીઓને પસંદ પડતા નથી તેઓ તેની સત્તાવણી કરે છે ! તેની વગેરે કરે છે કેમકે, વાદવિવાદ કરવામાં આ શાસ્ત્રાર્થ કરવામાં તે ઉમર અધ્યામની બરાબરી કરી શકતા નથી અધ્યામ એક જાણદસ્ત શીલસુક છે ત્યારે પેલા કહેવાતા ધર્મશાસ્ત્રીઓ શીલસુકી ધર્મ વીરુધ્ધ સમજે છે અને શીલસુકીની કેળવણી ધર્મ વિરુધ્ધ દેરવે છે ! શીલસુકીની તાલીમ આપનાર વિરુધ્ધ અધર્મપણાનો ફતવો આપે છે.

ઉમર એક મહાન જ્યોતિષશાસ્ત્રી છે પણ એ વિદ્યા જાણનાર પણ ધર્મ વિરોધી કહેવાય છે તેની કંઈ કદર થતી નથી હાલો તે હીણાય છે તેને લોકો ચિંતકારે છે તેની વગેરે કરે છે તેની પગવણી ચાલુ છે

ઉમર એક ખગોળ વેત્તા હતો પણ તેણે તમ્બાર કરેલા પચાગની બે દાહોકા આગળ કેવી કદર થઈ હતી તે આપણે પહેલા પ્રકરણમાં વાંચી ચુક્યા છીએ સારાસ કે, આ જમાનામાં આખા ધરાન દેશમાં અધ્યામની કદર જુનનાર કાંઈ નથી

એક દિન એક કહેવાતો ધર્મશાસ્ત્રી તેના ઘરમાં આવી લોગે છે તે પેલા જવાનમાને ત્યાં જુએ છે અને ઉમરને તેના સખધમાં સવાલ કરે છે ઉમર જવાબ આપે છે કે તે ધાયલ હતો તેની સારવાગ કરવા માટે અમે તેને અહીં રાખ્યો છે પેલા ધર્મશુર તેની ખબર, હસનના માણસોને આપે છે અને અધ્યામના ઘર ઉપર દરોડો પડે છે ઉમર પેલા જવાનમાને ઘરમાંથી નહસાડી દે છે અને પોતે નાની શીરીનની સાથે પકડાઈ જાય છે

ઉમરને નાની શીરીનની સાથે પકડાઈને હસનની સાથે બાવવામાં આવે છે અહીંયા મોહટી શીરીન ને એક બબરચન તરીકે જીવન પસાર કરે છે તે તેને જુઓ છે.

હસન ઉમરને ચાલકા મારવાનો હુકમ આપે છે

‘હસન’ ખપ્પામ કહે છે “આપણી વચ્ચે આપણે મદરસામાં શીખતા હતા તે વખતે ને વાપદો થયો હતો તે યાદ કરે” ખજુ હસન તેની દરકાર કરતો નથી અને એવો હુકમ આપે છે કે, ઉમરને સકળમાં કસી ચાલકાઓ મારવામાં આવે છે

પ્રકરણ ૮ મું

અધ્યામનો છુટકારો

નાની અને મોહટી શીરીન એટલે મા દીકરી ત્યાથી છુટે છે તેમને કહેવામાં આવે છે કે, તમે ઉમરના મિત્ર નિઝામુલમુલકને જાણો છો તે અહીંનો વડો વજીર છે અને તેને બચાવી લે છે

મા દીકરીઓ રસ્તા પર આવેલીને ઉભી છે એટલામાં નિઝામની સવારી ત્યાંથી નીકળે છે બન્ને તેની આગળ ફરીયાદ કરે છે તમારા મિત્ર ઉમરને હસનના હુકમથી ચાલકા મારવામાં આવે છે અને તે મરી જશે

આ ચોકાવનારી ખબર સાંભળીને નિઝામુલ-મુલક તરતજ પોતાની સવારી હસનના ઘર તરફ લઈ જાય છે અને ત્યાં જઈને જુઓ છે તો ખરેખર ખપ્પામ સકળમાં જરકડયાઓ છે અને હસનના માણસો તેને ચાલકા મારી રહ્યા છે

“શુ જોજ આપણો એકરાર હતો” નામુલમુલક હસનને પૂછે છે અને પછી ખમ્બામને છાડાવે છે તથા હસનને ઠેઠ કરે છે

ખમ્બામ હવે પોતાની પરજીત અને ડોકરીની માથે નેશાપુરના એક જગીયામા ગઢે છે, જે તેને તેના મિત્ર અને ધરાનના વજીર નિઝામુલમુલક તરફથી મળ્યો છે.

નિઝામુલમુલક તેને મળે છે અને તેને સનોણી તથા ખુશ જોષને રાજી થાય છે તથા પચાગ પુર કરવા કહે છે !

નાની શીરીનુ શુ થાય છે ?

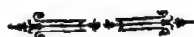

પેલા જગનીઓ કયા ચાલી જાય છે ?

અ બધુ તમારે

ગલોબ

માં આવી પોતેજોઈ જવુ !

ઉમર ખઈયામ.

ની

રૂબાઈયાત

આ સ્ત્રી છે, જેના પ્રતાપે ઉમર ખૈયમ યુરોપ અને અમેરીકામાં
પ્રખ્યાત છે —

હર મુલકે, તો અજ તાએતે મા હીચ કુંઝૂદ ?
વઝ મા'સીયતી કે, હસ્ત નુકસાની ખૂદ ?
બુગઝરો, મગીર, ઝાકે, માલુમમ શુદ,
ગીરન્દયે દીરીઓ ગુઝન્દયે ઝૂદ !

ખઈયામ ઈશ્વરને કહે છે કે 'મા ખુશ) અમારી ભક્તિથી તારા
રાજ્યમાં કંઈ ઘટારો થયો ? મને છોડ, પડીશ નહિ કેમકે મને ખબર
છે કે, તું મોડીથી પકડે છે અને વહેલા છોડી દે છે

ગૂંચદ કે, ફિરદવસે બરી ખાહદ ખૂદ !
આ બા મયે નાબો ફરે ઈ ખાહદ ખૂદ !
ગર મા મયો માશુક ગોઝીદીમ ચે અબજબ
ચૂં આકેખતે કાર ચની ખાહદ ખૂદ

એટલે 'એવુ કહે છે કે, એક મહાન બગીચો (મહેસ્ત) હશે
ત્યા સ્વચ્છ મહીરા અને સુદર આસંગ મગશે હવે જ્યારે છેવટે એમ
શરૂઆત છે તો અને અહીંના જ્યારે મહીરા અને માશુકને પસંદ કરીએ
તો અબજબ શરૂાત શુ છે ?

(૩) દૂરના કુચર રણિઆમણાં લણાં ! ખર્ચાએ એજ રહે છે -

ઝાલેલ જૂયદ બહેરાત બાહર ખુશ અસ્ત !

મન મી જૂયમેં દેરાએ અગૂર ખુશ અસ્ત !

ઇન નકલ બેગીરા આન નુસ્તેહ બેદાગ,

આવાજે દોહલ શનીદન અઝદર ખુશ અસ્ત,

એટલે 'ભકત કહે છે કે, અપ્સરા સાથે સ્વર્ગ આનદ દાયક છે
પારે હું કહું છું કે, અગૂરી શગમ (દિલને) આનદ આપે છે'

હવે આ રાકડી ચીઝ (શગમ) તો લઇ લો અને તે ઉધાન (સ્વર્ગ)
અને અપ્સરાને (ડિપાઝિટ) રહેવા દો એ તો દૂરના દોલ સોહામણા !

(૪) એવું કહેવાય છે કે, ઉમરે આ ચોપાઇ મગવાની અગાઉ
લખી હતી -

બરસીનયે ગમ પઝીરે મન રહમત કુન !

બર બનો દિલે અસીરે મન હરમત કુન !

બર પાયે ખરાબાત રવે મન અખશાય,

બર દસ્તે ખ્યાલેહ ગીરે મન રહમત કુન !

હે ઈશ' આ મારા મ કટ કબૂલ કરનાગ સીના પગ દયા કર !

મારા (ગુનાહમાં) લપડાયલા જન અત્રે હૃદય ઉપર દના કર !

મારા દારના પીકા તરફ ચાલનાગ પગ ઉપર દયા કર !

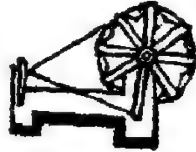
માગ પાલો ગાવનાર હાથ ઉપર દયા કર !

ગદોખ સીનેમા સેન્ટરર્સ રેડ.

પ્રિન્ટર્સ પ્રેસ, સુલતાનન મેન્શન, કુચરી મુખ્ય મંત્રી

॥ वरेमातरम् ॥

1925

8-7-19

मतीया पाटीहार ज्ञातिनुं

वस्ती पत्रक

Reg
No 38

वस्ती —
लवणल रसुछोल परेस
वस्तीलवाध पुरालवाध परेस
जाल सांठणी ताल पारडाली

मुद्रक
वस्तीलवाध लवणल परेस
“नवयुग” मुद्रकालय-वीमजालोड-मुद्रक

સાંસ્કૃતિક પાઠશાળા ૨૭૨

વસત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ડૉપીસર્જન સંગ્રહ

૧૨૨૪૧

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૨૪૧ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ જાતીયા પાટીદાર શાસ્ત્રી
વરજીવણ

વિષય સંકલ્પસૂત્ર, ૧૮૨૪

નિવેદન

સુઝ જ્ઞાતિ બંધુઓ,

આપની સમક્ષ આ અરપ સેવા રજૂ કરતા જો, જો ભાઈઓએ અમને આ કાર્યમાં મદદ કરી છે તેમનો આભાર - માનીએ છીએ વસ્તીગણતરી કરતી વખતે, તેનો અહેવાલ દુક સમયમાજ પ્રકટ કરવાની આશા રાખી હતી, પરંતુ ગણતરી કરનાર પૈકી કેટલાક ભાઈઓ તરફના પત્રકો સૂચવાયલા નિયમ અનુસાર ભરાયલા ન હોવાથી તેમાં કેટલીક ભૂલો અને ત્રુટી રહી હતી, તે સુધારવાની અનિવાર્ય જરૂર હતી, અને તેથીજ ગણતરી શરૂ કર્યા પછી લગભગ દોઢ વર્ષે આ અહેવાલ પ્રકટ કરી શકીએ છીએ

આ ભૂલો સુધારવાના કામમાં કેટલાક ભાઈઓ તરફથી કીમતી મદદ મળી છે, તે ન મળી હોત તો સૂચો, મીપોટ, બહાર પાડતા હજીયે વિલપ્પ થાન એ ભાઈઓની, સેવા માટે અમે તેમના આભારી છીએ

એક ગામના કેટલાક જ્ઞાતિજનોએ, પોતાના ઘરની ગણતરી કરવા દેવાની સાફ ના પાડી હતી, તેથી જનમાહિતી ઉપરથી તે તે વગના આકડા અમે લઈ લીધા છે એ ધરના આકડા ન લઈએ તો ગણતરી અધૂરીજ ગહે એ વગે અમાગ પગિચાના હતા એટલે લીધેલા આકડામાં ભૂલ થવાનો સંભવ નહિ જોવાજ છે

ગણતરી કરતી વખતે અનેક ભાઈઓ તરફથી જનતજનના પ્રશ્ન પ્રશ્નવામાં આવતા, જેવા કે

૧. સુવાસ - આ ગણતરી કરવાનો હુદ્દેશ શો ?

(૨)

જવાબ —અત્યારે આપણી જ્ઞાતિની ધાર્મિક, સામાજિક, નૈતિક, આર્થિક અને શારીરિક સ્થિતિ કેવી છે એ જાણવાનો અને ભવિષ્યમાં તે ઉપરથી બીજી ગણતરી વખતે જ્ઞાતિ કેટલે દરજ્જે હોયે ચઢી છે અગર નીચે પડી છે તે જાણવાને પ્રમાણભૂત સાધન તૈયાર કરવાનો આની ગણતરી આપણી ચઢતી પડતીનો ઇતિહાસ છે

સવાલ —“ મનીઆ પારીદાર જ્ઞાતિનું વસ્તીપત્ર ” એ નામને અદ્યે “પારીદાર જ્ઞાતિનું વસ્તીપત્ર” નામ રાખ્યો તો માઝ નહિ ?

જવાબ —પારીદાર કોમ તો આગળ જેવી વિશાળ છે, આખા યુગ્મજાતના તે પથગયલી છે જ્યારે આપણી ગણતરી તો પારીદાર કોમની-એક પેટા કોમની અને તે પણ સુગત વિભાગમાજ નમાઈ ગયેલી મનીઆ પારીદાર જ્ઞાતિની છે એટલે તે મથાણુ જુલાવા ખવાડનાર થઈ પડે તરી વાકાનેર, વગર વગેરે ગામેમાં બીજા પારીદારો પણ વસતા હોવાથી તે ગામના આકાશમાં પણ ગોટાળો થાય આપણે આપણીજ પેટા કોમ પૂઠની ગણતરી કરી છે એટલે તે સૂચક નામજ વાપરવું જોઈએ અને તેમાંજ આપણે ગૌરવ પણ માનવું જોઈએ

કેટલાક ભાઈઓ તરફથી એવી સૂચના કાઢવામાં આવી હતી કે ગણતરી પત્રકમાં ધર્મનું ખાતું રાખવાની જરૂર નથી પરંતુ દરેક સમાજને તેની ધાર્મિક સ્થિતિ જાણવાની ખાસ જરૂર છે તેટલા ખાતજ ધર્મના ખાતા ગણવામાં આવ્યા છે

વસ્તી ગણતરીના રીપોર્ટપરથી તરવાની આપણી જ્ઞાતિની સ્થિતિ નીચે પ્રમાણે જણાવી દેવાઈ છે

રીપોર્ટપરથી માન્ય પડે છે કે જ્ઞાતિની અદર બાળવિવાહ અને બાળલગ્ન ઘર-રી એક છે બાળવિવાહને લઈને છોકરા-છોકરી વચ્ચે ઉમરમાં બીલકુલ તફાવત હોતો નથી ખરું જોતા વર-કન્યા વચ્ચે આગમાં એક પાંચ વરસનું અંતર હોવું જોઈએ તે હોતું નથી

(૩)

ઉપલા કારણને લઇને દર વરસે જ્ઞાતિની અદર વરકન્યાના કનેડા થવાથી પુષ્કળ ફારગતી થાય છે તેથી નૈતિક-તેમજ આર્થિક દ્રષ્ટિએ જ્ઞાતિ નીચે પડતી જાય છે માટે વરકન્યામા તક્ષવત રાખીને વિવાહ થવા જોઇએ અને બાળલગ્ન અટકવા જોઇએ અમને સમૃદ્ધ જણાવતુ પડે છે ૬ જ્ઞાતિના સ્થલ કહેવાતા ધણુખગ પટેલીઆઓ ફારગતી કરવાના કારભારમા ભારે રસ લે છે અને અમાગે એવા નત્ર અભિપ્રાય છે કે કેટલીક જગ્યાએ તેઓ તગ્ધી વિનાકારણુ નિર્દોષ જંગલના છૂટાછેડા કરવામા આવે છે અમાગે તેઓને નત્ર વિનતિ છે કે તેઓ જ્ઞાતિને નીચે પાડનાર આવા દુષ્કાય જગતા અટકે અને સાગ કાર્યમા જ્ઞાતિને પોતાની સેવા આપે, જ્ઞાતિ તગ્ધી જો આનો ઉપાય લેવામા નહિ આવે તો એ વિપનો કીડા વગ વગ ફેલાશે બાળલગ્ન તેમજ ફારગતીના કારણે જ્ઞાતિની ઉગતી પ્રજાની શારીરિક, માનસિક તેમજ નૈતિક સ્થિતિ નબળી થતી જશે છેવટ જ્ઞાતિનુ અધ પતન થશે પરંતુ આવી નિગશામા અમને આશાના અકુર કુટતા છે કેટલાક જ્ઞાતિના સમજુ ભાઈઓ પોતાના બાળકો તેમજ બાળાઓને પ્રાચીન પદ્ધતિ પર ચાલતા ગુરુકુળોમા વિદ્યાભ્યાસ અર્થે મોકલી આપે છે અમને આશા છે કે વધુ ભાઈઓ એમનુ અનુકરણ કરે કે જેથી જ્ઞાતિનુ અધ પતન થતુ અટકે

જ્ઞાતિની અદર કેળવણી હીક પ્રમાણુમા અપાઈ રહી છે. પરંતુ સ્ત્રી કેળવણીનુ પ્રમાણુ ધણુ મોટુ છે જ્ઞાતિને ઉત્તર દશામા લાવવા માટે દરેક માઆપે પોતાના છોકરા છોકરીને સાચી કેળવણી આપવી જોઇએ અત્યારે સગર તરફથી જે કેળવણી અપાઈ રહી છે તે સાચી કેળવણી નથી કેળવણી એવી અપાવી જોઇએ કે જેથી બાળકો સ્વતંત્ર, સ્વાશ્રયી અને સ્વદેશાભિમાની બને

આપણી જ્ઞાતિના ધણુ ભાઈઓ પરદેશગમન કરી ગયા છે, એ સાહસિકતાના ગુણુને લઇને જ્ઞાતિની આર્થિક સ્થિતિ હીક છે.

(૪)

ધમની બાબતમાં ટીકા નહિ કરવા ઘણા ભાઈઓ તરફથી સૂચના કરવામાં આવી છે અને વર્ષ દેશના હાલના વાતાવરણમાં દેશભરતો તરફથી એકતાના આહવાનને લઈને હમો સતપથ ધમની ટીકા કરવાનું મોટુંક ગાળીએ છીએ પણ દીનગીર છીએ કે જાતિમાં અત્યાચાર એક એવી બીના બની ગઈ છે - આપણા આગાખાના પ્રવૃત્તિ પણ વધારે ખરાબ છે જાનિના પરેલીઆઓ ફાગની જેવા કામ પાછળ મડ્યા છે ત્યારે બીજા તરફ આપણી કામ આગાખાની ધમ તરફ વળાવી જાય છે લગભગ પચામ માણુઓએ આગાખાની ધમ સ્વીકાર્યો છે અને તેઓ પોતાનું કામ કયે જાય છે દીનગીરની વાત એ છે જે આપણી કામમાં આગાખાની ધમ પગપેમાગે ને અને આપણે તેના તરફ બેઠકમાં ગઈએ જાતિ તરફથી એને માટે થોડા બદલાવ તો થાય તો ભવિષ્યમાં આગાખાનાનીનો સમજ વધારો અને તે વખતે પાર્ટીદારની કોઈ કામ સામે આપણાવી હિન્દુ તરીકે ભુલવાને નહિ ધમની બાબતમાં છટાપાડ હાલુ જેઠાએ પણ જે ધર્માન્ત થાય છ ન હિન્દુ ધર્મના તવાના અજાનને લઈનેજ થાય . પ્રમાણમાં નહિ પણ જાતના લાભ લાજવને જ્યાં નજર હોય તેઠાએ અહિં હિન્દુ ગેમ તરીકે આપણે હિન્દુ ધર્મના પાળવા જેઠાએ કાગળુ આપણામાંના દેશ હિન્દુ કહેવડાવવાનો દાવા કરીએ છીએ અને એમાજ આપણુ ગૌરવ છે આશા છે કે જાનિની સન હિંમેચિતક આ બાબત પર સપણુ ધ્યાન આપશે.

જે જે ભાઈઓ તરફથી વસતી ગણતરી ગણના મંદાર મળી છે છે તેનો અમો ફરીથી આભાર માનીએ છીએ
 વિ મેત્રક

અગા-સાકરી)
 તા. ૫-૪-૨૫)
 અથણુ રણુછેદંદુ પરેલ
 વડલભાઈ ખુશાલભાઈ પરેલ.

(૬)

મતીયા પાટીદાર જ્ઞાતિનું વસતિપત્રક

ગામ	ત્રી	પુરુષ	ધર	ગુજરાતી ભણેલા પુરુષ	આંગ્રેજી ભણેલા પુરુષ	મુઠ્ઠી ફી	ફૂલ ફળવણી
વાકાનેર	૨૪૩	૨૭૨	૯૮	૧૬૫	૩૭	૬૦	૨૬૨
શીકર	૧૭૯	૧૨૫	૭૦	૧૧૫	૨૯	૫૨	૧૯૬
વગડ	૩૧૫	૩૪૮	૧૧૦	૨૭૫	૪૫	૯૮	૪૧૮
રાયમ	૮૨	૯૩	૩૦	૫૭	૬	૧૫	૭૮
સાકરી	૬૮	૬૪	૨૭	૪૯	૯	૨૪	૮૨
પલસોદ	૧૦૧	૧૦૨	૪૫	૭૭	૪	૯	૯૦
અકોટી	૧૭૦	૧૯૪	૭૮	૧૩૪	૧૦	૨૩	૧૬૭
ઔરગામ	૫૯	૬૦	૨૩	૫૨	૬	૨૦	૭૮
બામણી	૧૯૮	૧૭૦	૬૦	૧૪૩	૪	૨૩	૧૭૦
શીંગોદ	૧૬૬	૧૬૫	૬૨	૧૨૯	૧૨	૪૨	૧૮૩
હરિપરા	૧૩૧	૧૪૩	૫૧	૧૭૦	૮	૨૪	૨૦૨
સમથાણ	૬૪	૬૦	૨૬	૪૨	૮	૧૨	૬૨
સીસોદરા	૨૭૩	૨૮૯	૧૧૫	૨૧૬	૨૧	૬૫	૩૦૨
મુનસાડ	૧૩૦	૧૩૩	૫૭	૧૧૦	૧૭	૪૩	૧૭૦
ખડમુખા	૧૭૮	૧૮૫	૭૦	૧૨૧	૨૧	૭૨	૨૧૪
સાતેમ	૧૯૬	૧૯૫	૭૪	૧૩૧	૩૭	૭૨	૨૪૦
પારડી	૧૫૧	૧૬૨	૫૭	૧૨૦	૪	૨૩	૧૪૭
કાછીઆવાડી	૧૨૭	૧૪૫	૫૭	૧૧૯	૯	૫૩	૧૮૧
ઠીરવા	૫૫	૬૧	૨૧	૫૦	૧૧	૧૮	૭૯
કલકવા	૨	૮	૧	૪	૧	૨	૭
મુટવાડા	૬૮	૬૮	૨૫	૫૦	૫	૨૪	૭૯
ધડોઈ	૧૮	૩૫	૮	૨૦	૩	૪	૨૭

(૭)

શ્રાવણ સુદી ૭ સંવત ૧૯૮૦ તા. ૧૫-૧૧-૨૩

જોકરા કુવારા	કન્યા કુવારી	વિધુર	વિધવા	ધર્મ		પરદેશ ગંગન કરનાર	કુલ વસ્તી
				સનાતની	સાપથી		
૮૩	૬૯	૨૨	૨૮	૪૦૨	૧૧૩	૮૧	૫૧૫
૫૪	૫૬	૧૧	૨૩	૮૬	૨૧૮	૭૩	૩૦૪
૯૦	૮૨	૩૫	૩૬	૬૬૩	૦	૮૭	૬૬૩
૨૯	૨૭	૫	૧૪	૧૧૩	૬૨	૨૦	૧૭૫
૯	૧૦	૫	૮	૧૦૦	૩૨	૧૩	૧૩૨
૨૭	૧૬	૯	૧૩	૫૮	૧૪૫	૨૧	૨૦૩
૪૬	૩૧	૧૯	૧૯	૧૧૦	૨૫૪	૫૪	૩૬૪
૧૨	૧૦	૮	૧૦	૨૦	૯૯	૭	૧૧૬
૨૪	૨૭	૩૨	૨૧	૨૩૯	૧૨૯	૪૦	૩૬૮
૫૬	૩૩	૧૦	૨૪	૨૮૭	૪૪	૩૪	૩૩૧
૩૭	૩૩	૧૮	૨૩	૧૪	૨૬૦	૪૨	૨૭૪
૨૪	૧૯	૬	૫	૧૮	૧૦૬	૧૨	૧૨૪
૯૭	૭૯	૪૭	૨૯	૭૧	૪૬૧	૧૦૫	૫૬૨
૩૫	૩૦	૧૭	૨૨	૧૫	૨૪૮	૧૩	૨૬૩
૬૨	૫૧	૧૪	૨૩	૨૦૧	૧૬૨	૩૫	૩૬૩
૬૬	૪૩	૧૩	૨૯	૨૬૫	૧૨૬	૭૦	૩૯૧
૪૬	૪૮	૧૩	૨૨	૦	૩૧૩	૫૬	૩૧૩
૪૨	૨૭	૧૦	૧૬	૪૬	૨૨૬	૬૪	૨૭૨
૧૧	૧૬	૩	૫	૬૯	૪૭	૨૪	૨૧૬
૧૧	૧	૦	૦	૦	૧૦	૨	૧૦
૩	૨૩	૭	૬	૪૨	૯૪	૧૭	૧૩૬
૬	૭	૧	૩	૩	૫૦	૪	૫૩

(૨)

ગામ	સ્ત્રી	પુરુષ	કુલ	ગેજરાતી ભણેલા પુરુષ	ગાંધી ભણે પુરુષ	ભણેલી સ્ત્રી	કુલ ગેજરાતી
વસર	૧૨	૧૭	૫	૧૪	૨	૨	૧૮
નવસારી	—	૧૦	૭	૬	૩	—	૧૩
આખાવાડી	૧	૨	૧	૨	૦	૦	૨
ગોરઆમલા	૦	૨	૧	૨	૦	૦	૨
ખાવરીઆ	૮	૬	૬	૨	૦	૦	૨
ભરડીઆ	૨૭	૩૧	૨૦	૨૧	૧	૧	૨૩
મોખરી	૮	૮	૬	૭	૦	૦	૭
મુખર્જી	૧૮	૩૬	૧૭	૩૧	૧૪	૬	૫૧
બ્યાંગ	૧	૭	૨	૬	૧	૦	૭
દેથરી	૧	૪	૧	૩	૧	૦	૪
સુરત	૫	૨	૧	૨	૦	૩	૫
અંદિરાખા	૦	૬	૧	૬	૬	૦	૬
ગુરુજી							
કાગડી							
કોમરસ્ય							
મુખર્જી							
કરકાર	૭	૧૮	૭	૦	૧૮	૭	૨૫
કાપિકુળ							
જામલાપુર							
જાલદગંધા							
ગુરુજી							
દિરિહ							
કુલ	૩૦૮૧	૩૨૧૮	૧૨૪૦	૨૪૫૬	૩૫૬	૭૬૮	૩૬૦૨

૧૨૨૪૭

(૬)

છોકરા કુવારા	અન્યા કુવારી	વિધુર	વિધવા	ધર્મ		પરંપરા ગર્ભન કરનાર	કુલ સ્ત્રી
				સનાતની	સત્પથી		
૫	૩	૦	૦	૦	૨૯	૧	૨૯
૧	૧	૦	૦	૫	૧૩	૨	૧૮
૦	૦	૧	૦	૦	૩	૧	૫
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૨
૨	૦	૧	૬	૧૧	૬	૧	૧૭
૭	૨	૧	૨	૫૦	૧	૪	૫૮
૨	૦	૧	૧	૧૪	૨	૧	૧૮
૧	૦	૦	૦	૪૯	૫	૦	૫૪
૦	૧	૧	૦	૮	૦	૦	૮
૧	૦	૧	૦	૫	૦	૦	૫
૧	૪	૦	૦	૧૭	૦	૧	૧૭
૪	૦	૦	૦	૭	૨	૧	૯
૧૮	૭	૦	૦	૨૫	૦	૦	૭૫
૬૧૦	૭૫૮	૩૧૩	૩૮૮	૩૦૦૫	૩૨૯૫	૮૬૨	૬૩૦૦

